

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 8 grudnia 2016 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Dyrektywa 2008/48/WE — Ochrona konsumentów —
Kredyt konsumencki — Artykuł 2 ust. 2 lit. j) — Porozumienia o spłacie zadłużenia —
Odroczenie spłaty bez żadnych opłat — Artykuł 3 lit. f) — Pośrednicy kredytowi —
Spółki windykacyjne działające w imieniu kredytodawców

W sprawie C-127/15

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Oberster Gerichtshof (sąd najwyższy, Austria) postanowieniem z dnia 17 lutego 2015 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 12 marca 2015 r., w postępowaniu:

Verein für Konsumenteninformation

przeciwko

INKO, Inkasso GmbH,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: L. Bay Larsen, prezes izby, M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan (sprawozdawca) i D. Šváby, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: C. Strömholm, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 25 lutego 2016 r.,
rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Verein für Konsumenteninformation przez S. Langer, Rechtsanwalt,
- w imieniu INKO, Inkasso GmbH, przez Ch. Rabla, Rechtsanwalt,
- w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzega, M. Hellmanna, J. Kemper oraz D. Kuon, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu francuskiego przez D. Colasa oraz S. Ghiandoni, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niemiecki.

- w imieniu rządu litewskiego przez K. Dieninisa, D. Kriaučiūnasa oraz J. Nasutavičienė, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez S. Grünheid oraz G. Goddin, działające w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 21 lipca 2016 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 2 lit. j) i art. 3 lit. f) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. 2008, L 133, s. 66; sprostowania: Dz.U. 2009, L 207, s. 14; Dz.U. 2010, L 199, s. 40; Dz.U. 2011, L 234, s. 46).
- 2 Wniosek ów został złożony w ramach sporu pomiędzy Verein für Konsumenteninformation (stowarzyszeniem na rzecz informowania konsumentów, zwanym dalej „stowarzyszeniem”) a INKO, Inkasso GmbH (zwaną dalej „spółką Inko”) w przedmiocie praktyki tej spółki polegającej na zawieraniu z konsumentami porozumień o spłacie zadłużenia dotyczących udzielenia odroczenia spłaty bez przekazania im informacji przed zawarciem umowy.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motyw 24 dyrektywy 2008/48 stanowi:

„Przed zawarciem umowy o kredyt konsumentowi należy udzielić kompleksowej informacji niezależnie od tego, czy w sprzedaży kredytu bierze udział pośrednik kredytowy. Dlatego, ogólnie rzecz biorąc, wymogi dotyczące informacji udzielanych przed zawarciem umowy o kredyt powinny mieć również zastosowanie do pośredników kredytowych. Jeżeli dostawcy towarów i usług działają jako pośrednicy kredytowi w ramach działalności dodatkowej, niewłaściwe jest nakładanie na nich prawnego obowiązku udzielania informacji przed zawarciem umowy o kredyt zgodnie z niniejszą dyrektywą. Możliwe jest przyjęcie domniemania, że dostawcy towarów i usług działają, na przykład, jako pośrednicy kredytowi w ramach działalności dodatkowej, jeżeli występowanie w charakterze pośredników kredytowych nie jest głównym celem ich działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej. W tym przypadku nadal zapewniany jest wystarczający poziom ochrony konsumenta, gdyż to na kredytodawcy spoczywa odpowiedzialność za zapewnienie konsumentowi pełnej informacji przed zawarciem umowy, bądź poprzez pośrednika, jeżeli kredytodawca i pośrednik tak postanowią, bądź w inny właściwy sposób”.

- 4 Zgodnie art. 2 owej dyrektywy, zatytułowanym „Zakres stosowania”:

„1. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do umów o kredyt.

2. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do:

[...]

f) umów o kredyt nieoprocentowany i wolny od wszelkich opłat oraz umów o kredyt zawartych na warunkach przewidujących jego spłatę w terminie trzech miesięcy i wymóg uiszczenia jedynie nieznacznych opłat;

[...]

j) umów o kredyt, które dotyczą odroczonej spłaty – bez żadnych opłat – istniejącego zadłużenia;

[...]

6. Państwa członkowskie mogą określić, że do umów o kredyt przewidujących dokonanie między kredytodawcą a konsumentem uzgodnień dotyczących odroczenia płatności lub sposobu spłaty, w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z pierwotnej umowy o kredyt, stosuje się wyłącznie art. 1–4, art. 6, 7, 9, art. 10 ust. 1, art. 10 ust. 2 lit. a)–i), l) i r), art. 10 ust. 4, art. 11, 13, 16 i art. 18–32, w przypadku gdy:

a) uzgodnienia takie prawdopodobnie zapobiegną ewentualnemu postępowaniu sądowemu w związku z taką zaległością; oraz

b) wobec konsumenta nie zostaną przy tym zastosowane mniej korzystne warunki w porównaniu z warunkami określonymi w pierwotnej umowie o kredyt.

[...]”.

5 Artykuł 3 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Definicje”, przewiduje:

„Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

[...]

b) »kredytodawca« oznacza osobę fizyczną lub prawną, która udziela kredytu lub daje przyrzeczenie udzielenia kredytu w ramach wykonywanej przez siebie działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej;

c) »umowa o kredyt« oznacza umowę, na mocy której kredytodawca udziela kredytu konsumentowi lub daje przyrzeczenie udzielenia kredytu konsumentowi w formie odroczonej płatności, pożyczki lub innego podobnego świadczenia finansowego, z wyjątkiem umów dotyczących ciągłego świadczenia usług lub dotyczących dostaw towarów tego samego rodzaju, jeżeli konsument płaci za takie usługi lub towary w ratach przez okres ich świadczenia lub dostarczania;

[...]

f) »pośrednik kredytowy« oznacza osobę fizyczną lub prawną, która nie działa w charakterze kredytodawcy i która w ramach wykonywanej przez siebie działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej za wynagrodzeniem w formie pieniężnej lub każdej innej uzgodnionej formie korzyści finansowej:

(i) przedstawia lub oferuje konsumentom umowy o kredyt;

(ii) udziela konsumentom pomocy, podejmując w związku z umowami o kredyt prace przygotowawcze inne niż wymienione w ppkt (i); lub

(iii) zawiera z konsumentami umowy o kredyt w imieniu kredytodawcy;

- g) »całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta« oznacza wszystkie koszty łącznie z odsetkami, prowizjami, podatkami oraz wszelkimi innymi opłatami, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, które to koszty znane są kredytodawcy, z wyjątkiem kosztów notarialnych; uwzględniane są tu także koszty usług dodatkowych związanych z umową o kredyt, w szczególności składki z tytułu ubezpieczenia, jeżeli, dodatkowo, zawarcie umowy dotyczącej usługi jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach;
- h) »całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta« oznacza sumę całkowitej kwoty kredytu i całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta;
- i) »rzeczywista roczna stopa oprocentowania« oznacza całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym, w odpowiednich przypadkach, wraz z kosztami, o których mowa w art. 19 ust. 2;

[...]”.

- 6 Artykuł 5 dyrektywy 2008/48, zatytułowany „Informacje udzielane przed zawarciem umowy”, stanowi w ust. 1:

„W stosownym czasie przed związaniem się konsumenta umową o kredyt lub ofertą kredytodawca oraz, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy dostarczają konsumentowi – na podstawie warunków kredytu zaproponowanych przez kredytodawcę, a także, w stosownych przypadkach, zgodnie z preferencjami określonymi przez konsumenta i informacjami przez niego przekazanymi – informacje potrzebne do porównania różnych ofert w celu podjęcia, przy pełnej znajomości faktów, decyzji, czy zawrzeć umowę o kredyt [...]”.

- 7 Artykuł 6 owej dyrektywy, zatytułowany „Wymogi dotyczące informacji udzielanych przed zawarciem niektórych umów o kredyt w rachunku bieżącym i niektórych szczególnych umów o kredyt”, przewiduje w ust. 1:

„W stosownym czasie przed związaniem się konsumenta jakąkolwiek umową o kredyt lub ofertą dotyczącą umowy o kredyt, o której mowa w art. 2 ust. 3, 5 lub 6, kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy dostarczają konsumentowi – na podstawie warunków kredytu zaproponowanych przez kredytodawcę, a także, w stosownych przypadkach, zgodnie z preferencjami określonymi przez konsumenta i informacjami przez niego przekazanymi – informacje potrzebne do porównania różnych ofert w celu podjęcia, przy pełnej znajomości faktów, decyzji, czy zawrzeć umowę o kredyt.

[...]”.

- 8 Zgodnie z art. 7 omawianej dyrektywy, zatytułowanym „Wyłączenia z obowiązku udzielania informacji przed zawarciem umowy”:

„Artykuł[ny] 5 i 6 nie mają zastosowania do dostawców towarów lub usług działających w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej. Pozostaje to bez uszczerbku dla obowiązku zapewnienia przez kredytodawcę uzyskania przez konsumenta informacji udzielanych przed zawarciem umowy, o których mowa w tych artykułach”.

- 9) Zgodnie z art. 21 owej dyrektywy, zatytułowanym „Niektóre obowiązki pośredników kredytowych względem konsumentów”:

„Państwa członkowskie zapewniają:

- a) podawanie przez pośrednika kredytowego w reklamie lub dokumentach przeznaczonych dla konsumentów informacji dotyczących zakresu jego uprawnień, a w szczególności informowanie, czy współpracuje on wyłącznie z jednym kredytodawcą czy z większą ich liczbą, czy też działa jako niezależny broker;
- b) ujawnianie konsumentowi ewentualnych opłat należnych od konsumenta na rzecz pośrednika kredytowego za jego usługi oraz uzgodnienie ich pomiędzy konsumentem oraz pośrednikiem kredytowym w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku przed zawarciem umowy o kredyt;
- c) informowanie kredytodawcy przez pośrednika kredytowego o ewentualnych opłatach należnych od konsumenta na rzecz pośrednika kredytowego za jego usługi, do celów obliczania rocznej stopy oprocentowania”.

Prawo austriackie

- 10) Paragraf 6 Verbrauchercreditgesetz (ustawy o kredytach konsumenckich) z dnia 20 maja 2010 r. (BGBl. I, 28/2010, zwanej dalej „VKrG”) brzmi następująco:

„1. W stosownym czasie przed związaniem się konsumenta umową o kredyt lub ofertą kredytodawca dostarcza konsumentowi – na podstawie warunków kredytu zaproponowanych przez kredytodawcę, a także, w stosownych przypadkach, zgodnie z preferencjami określonymi przez konsumenta i informacjami przez niego przekazanymi – informacje potrzebne do porównania różnych ofert w celu podjęcia, przy pełnej znajomości faktów, decyzji, czy zawrzeć umowę o kredyt. Informacje te muszą zostać podane w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku oraz muszą zawierać następujące dane:

- 1) rodzaj kredytu;

[...]

- 3) całkowitą kwotę kredytu oraz warunki dokonywania wypłat;

- 4) okres obowiązywania umowy o kredyt;

[...]

- 7) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, przedstawione za pomocą reprezentatywnego przykładu podającego wszystkie założenia przyjęte do obliczenia tej stopy zgodnie z § 27 [...];

[...]

8. Przewidziane w ust. 1–7 obowiązki informacyjne obowiązują również pośrednika kredytowego, o ile nie jest on dostawcą towarów lub usługodawcą działającym jako pośrednik kredytowy jedynie w ramach działalności dodatkowej”.

11 Paragraf 25 VKrG przewiduje:

„1. Dla umów, na mocy których przedsiębiorca udziela konsumentowi odroczenia zapłaty za wynagrodzeniem lub innej płatnej pomocy w finansowaniu, zastosowanie znajdują przepisy sekcji drugiej [...].

2. [...] Cena gotówkowa oraz towar lub usługa muszą zostać również podane w informacjach udzielanych przed zawarciem umowy (§ 6 ust. 1) [...]”.

12 Zgodnie z § 1000 ust. 1 Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (kodeksu cywilnego):

„Z tytułu odsetek, które obowiązują bez ustalenia ich wysokości lub wynikają z ustawy, należy uiścić 4% w skali roku, o ile ustawa nie przewiduje inaczej”.

13 Paragraf 1333 tego kodeksu stanowi:

„1. Rekompensata szkody, którą dłużnik wyrządził swojemu wierzycielowi na skutek zwłoki w zapłacie należności pieniężnej, następuje poprzez uiszczenie odsetek ustawowych (§ 1000 ust. 1).

2. Wierzyciel może dochodzić oprócz ustawowych odsetek również naprawienia innych wynikłych dla niego z winy dłużnika szkód, w szczególności kosztów niezbędnych do podjęcia odpowiednich pozasądowych kroków dochodzenia lub windykacji należności, o ile są one proporcjonalne do ściąganej wierzytelności”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

14 Stowarzyszenie jest uprawnione, zgodnie z prawem austriackim, do wytoczenia powództw zbiorowych o zaniechanie w celu ochrony interesów konsumentów.

15 Spółka Inko prowadzi biuro windykacji wierzytelności. W ramach swojej działalności przekazuje ona dłużnikom na zlecenie wierzycieli wezwania do zapłaty, w których wskazuje kwotę niezapłaconej wierzytelności, w tym kwotę naliczonych odsetek i swoje własne koszty windykacji. Wzywa dłużników do uregulowania ich długu w terminie trzech dni bądź do wypełnienia i odesłania uprzednio przygotowanego formularza o zaakceptowaniu planu spłaty ich długu. Poprzez zawarcie tego porozumienia dłużnicy uznają wierzytelność „wraz z kosztami prowadzenia ewidencji i odsetkami obliczanymi do upływu terminu wymagalności”. Zobowiązują się spłacać swój dług w comiesięcznych ratach w określonej wysokości, przy czym zgodnie ze wskazanym planem dokonywane wpłaty są najpierw zaliczane na poczet kosztów spółki Inko, a następnie na spłatę kapitału i odsetek.

16 Stowarzyszenie wniosło do Handelsgericht Wien (sądu gospodarczego w Wiedniu, Austria) pozew zmierzający do zakazania spółce Inko zawierania z konsumentami porozumień o spłacie zadłużenia dotyczących udzielenia odroczenia spłaty bez przekazania określonych w § 6 VKrG informacji przed zawarciem umowy.

17 Orzeczeniem z dnia 14 listopada 2013 r. sąd ów uwzględnił żądanie stowarzyszenia.

18 Oberlandesgericht Wien (wyższy sąd okręgowy w Wiedniu, Austria), rozpatrujący odwołanie wniesione od tego orzeczenia, zmienił je częściowo wyrokiem z dnia 30 lipca 2014 r.

19 Zarówno stowarzyszenie, jak i spółka Inko wniosły do sądu odsyłającego skargę kasacyjną od tego wyroku.

- 20 Sąd ów zauważył, że biuro windykacji wierzytelności takie jak spółka Inko działa w ramach swojej działalności gospodarczej, za którą otrzymuje wynagrodzenie na podstawie faktur wystawianych z tytułu różnych kosztów. W imieniu wierzycieli oferuje ono dłużnikom zawarcie porozumień dotyczących odroczenia spłaty lub spłaty w ratach.
- 21 Z postanowienia odsyłającego wynika, że przedmiotem działalności spółki Inko jest przede wszystkim windykacja wierzytelności. W tej sytuacji sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy biuro windykacji takie jak spółka Inko, którego działalność jako pośrednika kredytowego ma jedynie charakter drugorzędny w stosunku do pozostałej, głównej działalności gospodarczej, może zostać uznane za „pośrednika kredytowego” w rozumieniu art. 3 lit. f) dyrektywy 2008/48.
- 22 W odniesieniu do przewidzianych przez prawo austriackie skutków finansowych zwłoki w spłacie długu sąd odsyłający zauważył, że dłużnik jest zobowiązany nie tylko zapłacić odsetki ustawowe w wysokości 4%, ale także naprawić pozostałe szkody poniesione przez wierzyciela, w tym szkody związane z kosztami windykacji wierzytelności, w zakresie, w jakim koszty te są proporcjonalne.
- 23 Z postanowienia odsyłającego wynika, że stowarzyszenie nie wykazało, iż odsetki i koszty naliczane przez spółkę Inko wobec zalegających ze spłatą kredytobiorców przekraczają kwoty należne wierzycielom na mocy prawa austriackiego, w wypadku gdy wierzyciele udzielili takim dłużnikom odroczenia spłaty.
- 24 W konsekwencji sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy zawarte przez spółkę Inko z konsumentami porozumienia o spłacie zadłużenia dotyczące udzielenia odroczenia spłaty mogą zostać uznane za zawarte „bez żadnych opłat” w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. j) dyrektywy 2008/48 i w związku z tym wyłączone z zakresu stosowania owej dyrektywy.
- 25 W tych okolicznościach Oberster Gerichtshof (sąd najwyższy, Austria) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy biuro windykacji wierzytelności, które w związku z zarobkowym ściąganiem wierzytelności w imieniu swoich zleceniodawców oferuje ich dłużnikom zawarcie porozumienia o spłacie zobowiązań w ratach, fakturując przy tym za swoją działalność koszty, które ostatecznie zobowiązani są pokryć dłużnicy, działa jako »pośrednik kredytowy« w rozumieniu art. 3 lit. f) dyrektywy 2008/48?
- 2) W wypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi twierdzącej:
- Czy porozumienie o spłacie zobowiązań w ratach zawarte pomiędzy dłużnikiem i jego wierzycielem za pośrednictwem biura windykacji wierzytelności stanowi »odroczenie spłaty – bez żadnych opłat« w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. j) dyrektywy 2008/48, jeżeli dłużnik zobowiązuje się w nim jedynie do zapłaty zaległej wierzytelności oraz takich odsetek i kosztów, które w związku ze zwłoką i tak musiałby zapłacić na podstawie ustawy – a więc również bez takiego porozumienia?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania drugiego

- 26 Poprzez pytanie drugie, które należy rozważyć w pierwszej kolejności, sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 2 ust. 2 lit. j) dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, że porozumienie o spłacie kredytu zawarte – w następstwie niewywiązania się przez konsumenta ze zobowiązań – pomiędzy konsumentem a kredytodawcą za pośrednictwem biura windykacji zostało

zawarte „bez żadnych opłat” w rozumieniu tego przepisu, w sytuacji gdy w drodze owego porozumienia konsument zobowiązuje się do zwrotu całkowitej kwoty tego kredytu oraz do uiszczenia odsetek i kosztów, które musiałby zapłacić na mocy przepisów prawa krajowego w wypadku braku rzeczonoego porozumienia.

- 27 W celu udzielenia odpowiedzi na to pytanie należy najpierw zauważyć, że dyrektywa 2008/48 przewiduje w odniesieniu do kredytu konsumenckiego pełną i bezwzględnie wiążącą harmonizację w pewnych kluczowych obszarach, uznaną za niezbędną do zapewnienia wszystkim konsumentom w Unii Europejskiej wysokiego i równoważnego poziomu ochrony ich interesów oraz ułatwienia powstawania dobrze funkcjonującego wewnętrznego rynku kredytów konsumenckich (zob. wyrok z dnia 18 grudnia 2014 r., *CA Consumer Finance*, C-449/13, EU:C:2014:2464, pkt 21).
- 28 Na mocy art. 2 ust. 1 tej dyrektywy ma ona zastosowanie do umów o kredyt, z wyjątkiem w szczególności, zgodnie z art. 2 ust. 2 lit. j) wspomnianej dyrektywy, umów o kredyt, które dotyczą odroczonej spłaty – bez żadnych opłat – istniejącego zadłużenia.
- 29 Po pierwsze, co się tyczy pojęcia „umowy o kredyt”, zostało ono zdefiniowane w art. 3 lit. c) rzeczonoj dyrektywy jako umowa, na mocy której kredytodawca udziela kredytu konsumenckiego lub daje przyrzeczenie udzielenia kredytu konsumenckiego w formie odroczonej płatności, pożyczki lub innego podobnego świadczenia finansowego, z wyjątkiem umów dotyczących ciągłego świadczenia usług lub dotyczących dostaw towarów tego samego rodzaju, jeżeli konsument płaci za takie usługi lub towary w ratach przez okres ich świadczenia lub dostarczania.
- 30 Należy stwierdzić, że pojęcie „umowy o kredyt” zdefiniowane we wskazanym przepisie jest szczególnie szerokie i obejmuje porozumienie takie jak to rozpatrywane w postępowaniu głównym, które przewiduje nowe ustalenia w zakresie spłaty istniejącego zadłużenia.
- 31 W tym względzie z art. 2 ust. 6 dyrektywy 2008/48 wyraźnie wynika, że akt ten ma zastosowanie, co do zasady, do umów przewidujących porozumienie między kredytodawcą a konsumentem o odroczeniu płatności lub sposobów spłaty, w wypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z pierwotnej umowy o kredyt.
- 32 W konsekwencji takie porozumienie zawarte z konsumentem bądź przez kredytobiorcę, bądź przez pośrednika kredytowego działającego w imieniu owego kredytobiorcy należy uznać za „umowę o kredyt” w rozumieniu art. 3 lit. c) rzeczonoj dyrektywy, bez uszczerbku dla odstępstw przewidzianych w art. 2 ust. 2 tej dyrektywy.
- 33 Należy niemniej, po drugie, ustalić, czy umowa taka jest zawarta „bez żadnych opłat” w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. j) owej dyrektywy, w sytuacji gdy konsument zobowiązuje się do zwrotu całkowitej kwoty kredytu oraz do uiszczenia odsetek i kosztów, które musiałby zapłacić na mocy przepisów prawa krajowego w wypadku braku rzeczonoego porozumienia.
- 34 Wprawdzie dyrektywa 2008/48 nie definiuje w sposób szczególny pojęcia „opłat”, warto jednak zauważyć, iż zgodnie z art. 3 lit. g) rzeczonoj dyrektywy całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta oznacza wszystkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt i które znane są kredytodawcy (zob. wyrok z dnia 21 kwietnia 2016 r., *Radlinger i Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, pkt 84).
- 35 Szczególnie obszerne definicje pojęcia „umowy o kredyt” w rozumieniu art. 3 lit. c) dyrektywy 2008/48 oraz wyrażenia „całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta” w rozumieniu art. 3 lit. g) owej dyrektywy odpowiadają celowi realizowanemu przez rzeczonoą dyrektywę, przypomnianemu w pkt 27 niniejszego wyroku, ponieważ pozwalają one zapewnić szeroką ochronę konsumentów.

- 36 Również wszelkie ograniczenia zakresu stosowania owej dyrektywy przewidziane w jej art. 2 ust. 2 należy interpretować w świetle tego celu.
- 37 W konsekwencji, w wypadku gdy w wyniku zawarcia porozumienia, które przewiduje nowe warunki spłaty istniejącego zadłużenia, konsument zobowiąże się nie tylko do zwrotu całkowitej kwoty kredytu, ale także do uiszczenia odsetek lub kosztów nieprzewidzianych w pierwotnej umowie, na podstawie której niespłacony kredyt został udzielony, porozumienia takiego nie można uznać za zawarte „bez żadnych opłat” w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. j) dyrektywy 2008/48.
- 38 W niniejszej sprawie z postanowienia odsyłającego wynika, że porozumienia o spłacie kredytu proponowane konsumentom przez spółkę Inko w następstwie niewywiązania się ze zobowiązań przewidują, że konsumenci zobowiązują się spłacać swe długi w comiesięcznych ratach, przy czym dokonane płatności zostaną najpierw zaliczone na poczet kosztów spółki Inko, a następnie na poczet pozostałego do spłaty kapitału i odsetek.
- 39 Porozumienie takie, które przewiduje obowiązek pokrycia przez konsumentów kosztów biura windykacji wierzytelności, w niniejszej sprawie spółki Inko, które to koszty nie były przewidziane w pierwotnej umowie o kredyt, nie może zostać uznane za dotyczące odroczonej spłaty „bez żadnych opłat” w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. j) dyrektywy 2008/48.
- 40 Biorąc po uwagę cel, o którym mowa w pkt 27 niniejszego wyroku, polegający na zapewnieniu wszystkim konsumentom wysokiego poziomu ochrony ich interesów, stwierdzenie takie obowiązuje niezależnie od łącznej kwoty odsetek oraz kosztów przewidzianych w takim porozumieniu, nawet jeśli kwota ta nie przekracza tego, co byłoby wymagane w wypadku braku porozumienia między stronami, zgodnie z przepisami prawa krajowego mającymi zastosowanie w następstwie zwłoki w spłacie.
- 41 W tej sytuacji na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że art. 2 ust. 2 lit. j) dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, że porozumienie o spłacie kredytu zawarte – w następstwie niewywiązania się przez konsumenta ze zobowiązań – pomiędzy konsumentem a kredytodawcą za pośrednictwem biura windykacji nie jest zawarte „bez żadnych opłat” w rozumieniu tego przepisu, jeżeli w drodze owego porozumienia konsument zobowiązuje się do zwrotu całkowitej kwoty tego kredytu oraz do uiszczenia odsetek lub kosztów nieprzewidzianych w pierwotnej umowie, na podstawie której wskazany kredyt został udzielony.

W przedmiocie pytania pierwszego

- 42 Poprzez pytanie pierwsze, które należy zbadać w drugiej kolejności, sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 3 lit. f) i art. 7 dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, że biuro windykacji, które zawiera w imieniu kredytodawcy porozumienie o spłacie niezwróconego kredytu, ale które działa w charakterze pośrednika kredytowego jedynie w ramach działalności dodatkowej, należy uznać za „pośrednika kredytowego” w rozumieniu tego art. 3 lit. f) i za podlegające obowiązkowi udzielenia konsumentom informacji przed zawarciem umowy na podstawie art. 5 i 6 owej dyrektywy.
- 43 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie ze wspomnianym art. 3 lit. f) „pośrednikiem kredytowym” jest osoba fizyczna lub prawna, która nie działa w charakterze kredytodawcy i która w ramach wykonywanej przez siebie działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej, za wynagrodzeniem w formie pieniężnej lub każdej innej uzgodnionej formie, przedstawia lub oferuje konsumentom umowy o kredyt, udziela konsumentom pomocy, podejmując w związku z umową o kredyt prace przygotowawcze, lub zawiera z konsumentami umowy o kredyt w imieniu kredytodawcy.

- 44 W konsekwencji biuro windykacji takie jak spółka Inko, działające w imieniu kredytodawcy w celu zawarcia porozumienia o spłacie niezwróconego kredytu, na mocy którego to porozumienia konsument zobowiązuje się do zwrotu całkowitej kwoty kredytu oraz do uiszczenia odsetek i kosztów, należy uznać za „pośrednika kredytowego” w rozumieniu tego przepisu.
- 45 Spór w postępowaniu głównym dotyczy kwestii, czy biuro windykacji takie jak spółka Inko jest zobowiązane w związku ze swoją działalnością jako pośrednik kredytowy przekazać konsumentom udzielane przed zawarciem umowy informacje, o których mowa w § 6 VKrG, transponującym art. 5 dyrektywy 2008/48 do prawa austriackiego.
- 46 W tym względzie należy zauważyć, że taki pośrednik kredytowy podlega, co do zasady, przewidzianemu w art. 5 i 6 wspomnianej dyrektywy obowiązkowi udzielenia konsumentowi informacji przed zawarciem umowy.
- 47 Niemniej zgodnie z art. 7 zdanie pierwsze dyrektywy 2008/48 obowiązkowi temu nie podlegają dostawcy towarów lub usługodawcy działający w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej. W tym względzie motyw 24 owej dyrektywy stanowi, że możliwe jest przyjęcie domniemania, iż ci dostawcy i usługodawcy działają na przykład jako pośrednicy kredytowi w ramach działalności dodatkowej, jeżeli występowanie w charakterze pośredników kredytowych nie jest głównym celem ich działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej.
- 48 Do sądu odsyłającego należy zbadanie, czy biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy rozpatrywanej w postępowaniu głównym, w szczególności główny cel działalności danego pośrednika kredytowego, pośrednik ów może zostać uznany za działającego w charakterze pośrednika kredytowego w ramach działalności dodatkowej w rozumieniu art. 7 zdanie pierwsze owej dyrektywy.
- 49 Jednocześnie należy zauważyć, że odstępstwo, z którego może skorzystać pośrednik kredytowy, od obowiązku dostarczenia konsumentowi informacji udzielanych przed zawarciem umowy nie wpływa na pojęcie „pośrednika kredytowego” w rozumieniu art. 3 lit. f) dyrektywy 2008/48, a jedynym jego skutkiem jest wykluczenie sytuacji, w której osoby działające w charakterze pośrednika kredytowego w ramach działalności dodatkowej podlegałyby przewidzianemu w art. 5 i 6 tej dyrektywy obowiązkowi udzielenia przed zawarciem umowy informacji, przy czym pozostałe przepisy wskazanej dyrektywy, w szczególności jej art. 21 dotyczący pewnych obowiązków pośredników kredytowych względem konsumentów, nadal mają zastosowanie do tych osób.
- 50 Odstępstwo to nie powoduje też naruszenia poziomu ochrony konsumentów przewidzianego przez dyrektywę 2008/48.
- 51 W tym względzie, jak w istocie zauważyła rzecznik generalna w pkt 28–30 opinii, przewidziany w art. 5 i 6 owej dyrektywy obowiązek kredytobiorcy lub – w stosownym wypadku – pośrednika kredytowego do udzielenia konsumentom, przed zawarciem umowy, informacji przyczynia się do realizacji celu, o którym mowa w pkt 27 niniejszego wyroku, polegającego na zapewnieniu wszystkim konsumentom wysokiego poziomu ochrony ich interesów (zob. podobnie wyroki: z dnia 18 grudnia 2014 r., CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, pkt 21; a także z dnia 21 kwietnia 2016 r., Radlinger i Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, pkt 61).
- 52 Otóż, jak wynika z art. 7 zdanie drugie rzezzonej dyrektywy w świetle jej motywu 24, odstępstwo przewidziane w art. 7 zdanie pierwsze dyrektywy 2008/48 w stosunku do dostawców towarów i usługodawców działających w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej pozostaje bez uszczerbku dla obowiązku zapewnienia przez kredytodawcę, że konsument uzyska informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w art. 5 i 6 owej dyrektywy.

53 W świetle całości powyższych rozważań na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, iż art. 3 lit. f) i art. 7 dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, że biuro windykacji, które zawiera w imieniu kredytodawcy porozumienie o spłacie niezwróconego kredytu, ale które działa w charakterze pośrednika kredytowego jedynie w ramach działalności dodatkowej, co powinien zbadać sąd odsyłający, należy uznać za „pośrednika kredytowego” w rozumieniu tego art. 3 lit. f) i za niepodlegające obowiązkowi udzielania konsumentom informacji przed zawarciem umowy na podstawie art. 5 i 6 owej dyrektywy.

W przedmiocie kosztów

54 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

- 1) Artykuł 2 ust. 2 lit. j) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG należy interpretować w ten sposób, że porozumienie o spłacie kredytu zawarte – w następstwie niewywiązania się przez konsumenta ze zobowiązań – pomiędzy konsumentem a kredytodawcą za pośrednictwem biura windykacji nie jest zawarte „bez żadnych opłat” w rozumieniu tego przepisu, jeżeli w drodze owego porozumienia konsument zobowiązuje się do zwrotu całkowitej kwoty tego kredytu oraz do uiszczenia odsetek lub kosztów nieprzewidzianych w pierwotnej umowie, na podstawie której wskazany kredyt został udzielony.
- 2) Artykuł 3 lit. f) i art. 7 dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, że biuro windykacji, które zawiera w imieniu kredytodawcy porozumienie o spłacie niezwróconego kredytu, ale które działa w charakterze pośrednika kredytowego jedynie w ramach działalności dodatkowej, co powinien zbadać sąd odsyłający, należy uznać za „pośrednika kredytowego” w rozumieniu tego art. 3 lit. f) i za niepodlegające obowiązkowi udzielania konsumentom informacji przed zawarciem umowy na podstawie art. 5 i 6 owej dyrektywy.

Podpisy